

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTET

Utlåtande 18/1996 rd

Regeringens proposition 103/1996 rd

Till Statsutskottet

Riksdagens biträdande generalsekreterare har genom ett brev den 17 september 1996 i det syfte som framgår av 18 a § 3 mom. arbetsordningen för riksdagen sänt ett utdrag ur riksdagens beslutsprotokoll över proposition 103/1996 rd om statsbudgeten för 1997 till jord- och skogsbruksutskottet för kännedom.

Utskottet tar nedan ställning dels till utvecklingen av landsbygden, dels till frågor i anknytning till de aktuella propositionerna om en skogslag och en lag om finansiering av skogsbruket (RP 63/1996 rd).

Med anledning av ärendet har utskottet hört överdirektören Timo Kotkasaari, biträdande avdelningschefen Sampsa Sivonen och forstrådet Jouko Paloniemi vid jord- och skogsbruksministeriet, äldre budgetsekreteraren Elina Selinheimo vid finansministeriet, direktören Olli-Pekka Väänänen vid Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, EU-praktikanten Kristian Westerholm vid Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund och direktören Ilmo Kolehmainen vid Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio.

Budgetpropositionen

Utveckling av landsbygden. De viktigaste insatserna för att utveckla landsbygden är enligt budgetpropositionen regeringens landsbygdsprogram och andra uppdrag inom samarbetsgruppen för landsbygdspolitiken, regionala utvecklingsprogram delfinansierade av EU:s strukturfonder och gemenskapsinitiativet LEADER II (samverkan mellan åtgärder som syftar till att utveckla landsbygdens ekonomi). Hit räknas också en utsträckning av utvecklingsinsatserna till områden som inte kan utnyttja gemenskapsinitiativet LEADER.

Enligt propositionen syftar insatserna för att utveckla landsbygden till att bibehålla befolkningen på nuvarande nivå totalt sett, även om den fortsätter att minska i de mest avlägsna byar-

na. Metoder som kan tillgripas är bl.a. att öka, stärka och diversifiera de små och medelstora företagen, bredda basen för jordbrukarbefolkningens inkomstmöjligheter samt förbättra servicen på landsbygden och göra landsbygden mer attraktiv. Åtgärderna sätts in av flera olika förvaltningar samt finansieras med både nationella medel och genom EU:s struktur- och regionalpolitik. Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde medverkar i de regionala programmen inom ramen för EG:s mål 5b (landsbygd), 6 (mycket glest befolkade områden) och 2 (industriorter som drabbats av strukturomvandling). Åtgärderna finansieras dels med medel från EU:s strukturfonder, dels nationellt inom de finansiella ramar som kommissionen godkänt för programmen. Jord- och skogsbruksministeriet har hand om den administrativa sidan av gemenskapsinitiativet LEADER II (samverkan mellan åtgärder som syftar till att utveckla landsbygdens ekonomi) samt om samordningen mellan de olika förvaltningarna.

Vidare framhåller regeringen att landsbygdsprogrammet syftar till att öka, stärka och diversifiera de små och medelstora företagen, bredda basen för jordbrukarbefolkningens inkomstmöjligheter samt förbättra servicen på landsbygden och göra landsbygden mer attraktiv. Landsbygden skall få en bredare bas för sysselsättning och inkomstmöjligheter genom förbättrade verksamhetsbetingelser och större konkurrenskraft för företagen och gårdarna. Samma syfte tjänar också en breddning av exploateringen av naturresurserna och satsningar på kompetensutveckling.

Skogsbruket. Regeringen har som mål att de aktuella förslagen till en skogslag och till lagar om finansiering av skogsbruket skall träda i kraft vid ingången av 1997. Nya lagar väger numera allt mer in både miljöaspekter och kraven inom virkesproduktionen. Av propositionen framgår vidare att arbetet för en hållbar virkesproduktion har högsta prioritet i skogsvården och i istandsättningsdikningen. Skogscentralerna kommer

att få en allt viktigare uppgift i att bevara skogarnas biologiska mångfald.

Skogsbruket skall alltså styras enligt principen om en hållbar utveckling, vilket betyder att skogsvården och skogsanvändningen i allt väsentligt tar hänsyn till skogens variationsrikedom, produktivitet, regenerationsförmåga och livskraft. Ett annat viktigt mål är att skogen nu och i framtiden skall kunna leva upp till viktiga ekologiska, ekonomiska och sociala mål. För måluppfyllelsen kommer olika skogspolitiska styrmedel att tillämpas: normstyrning, ekonomiska styrmedel, styrning av verksamheten, deltagande i planering och rådgivning samt forskning. Målen ingår i miljöprogrammet för skogsbruket och i den reviderade skogslagstiftningen. De skall också innefattas i ministeriets strategi för naturresurserna, i kriterierna för och indikatorerna på ett hållbart skogsbruk och i det nationella skogsprogrammet som utarbetas senare.

Regeringen understryker att en av de viktigaste målen för skogsbruket är att upprätthålla virkesproduktionen och effektivt utnyttja skogsresurserna med hänsyn till skogarnas vitalitet och deras biologiska mångfald. I detta sammanhang är den nedbantade organisationen för främjande och övervakning av skogsbruket med den nya direkta resultatstyrningen samt den nya skogslagen och lagen om finansiering av hållbart skogsbruk som träder i kraft vid ingången av 1997 instrumentella. Revideringen av lagen om skogsvårdsföreningar slutförs.

Enligt budgetpropositionen har jord- och skogsbruksministeriet följande primära mål för skogscentralernas arbete 1997: övervaknings- och inspektionsverksamheten skall se till att skogslagstiftningen följs och ta fram fakta om kvaliteten på behandlingen och vården av skogarna för eventuella förbättringsåtgärder. Särskilt avseende fästs vid att arbetet med skogsförnyelsearealerna och de statligt finansierade åtgärderna enligt lagen om finansiering av hållbart skogsbruk håller en hög kvalitet och följer lagbestämmelserna. Det kommer att göras fältinspektioner på totalt 10 000 platser (9 000 platser 1996).

Utskottets ställningstaganden

Utveckling av landsbygden. Som ovan sägs är flera förvaltningar involverade i utvecklingen av landsbygden och åtgärderna finansieras med både nationella medel och EU-stöd. Utskottet finner det positivt att budgetpropositionen inne-

fattar ett generellt förslag till åtgärder för att utveckla landsbygden. Enligt regeringen är landsbygdsprogrammet för en välfungerande landsbygd ett av de viktigaste instrumenten i utvecklingsarbetet. Utskottet menar att programmet spelar en stor roll för den övergripande utvecklingen av landsbygden och utgör ett lämpligt underlag för samverkan mellan olika förvaltningar. Programmet syftar till att inom de givna ekonomiska realiteterna omfördela resurserna och samordna insatser från olika förvaltningar. Om landsbygden alltså skall kunna utvecklas beror i allt väsentligt på hur insatser från det allmänna samverkar och harmonierar med varandra. Utskottet finner insatserna i programmet viktiga och snabbar på dem.

Utskottet påpekar att jord- och skogsbruksförvaltningen inte har haft beredskap att skapa ett fullgott nationellt regelverk och att de möjligheter som funnits därför inte kunnat utnyttjas. Stödet till småföretag behandlas för närvarande av EU-kommissionen. Liknande dröjsmål har också förekommit i handläggningen av utvecklingen av jordbruket och sysselsättningsläget på landsbygden.

Skogsbruket. I en utredning till utskottet påpekas att statsbidragen till skogscentralerna och Tapio har minskat under hela 1990-talet. År 1991 uppgick anslaget till 329 miljoner mark. Anslaget för 1996 uppgår till 226 miljoner mark om förslaget i tilläggsbudgeten räknas in. Antalet anställda vid skogscentralerna och Tapio har skurits ned i samma mån. 1991 uppgick antalet anställda till 1 639 och i slutet av i år beräknas antalet vara cirka 1 100. Många skogscentraler har också i år permitterat personalen på 1—3 månader. Skogscentralernas och Tapios uppgifter och mål har inte minskat i samma takt som resursnedsänkningarna. Så har budgetförslaget till exempel en miljon hektar som mål för skogsplaneringen, vilket är lika mycket som den genomförda arealen 1995. Det året var de tillgängliga resurserna 20 procent större.

Enligt en utredning till utskottet ger skogslagarna de regionala skogscentralerna nya uppgifter för en arbetsinsats motsvarande 38—45 miljoner mark. Årets personalneddragningar är i samma storleksklass som behovet av extra resurser. Organisatoriska omställningar (interna omstruktureringar eller antalet organisationer) räcker inte längre till för att skaffa fram nödvändiga medel. De effektivitetshöjande åtgärderna har redan uttömts på grund av tidigare anslagsnedsänkningar.

Utskottet framhåller att de största förväntningarna på revideringen av skogslagen gäller skogens mångfald, regionala målprogram för skogsbruket samt rådgivning, utbildning och information. Reformen för också med sig andra omställningar, till exempel investeringar i dataadministration (ett system för platsuppgifter). Lagreformen ger således organisationen för främjande och övervakning av skogsbruket en lång rad nya uppgifter. Utskottet vill i detta sammanhang ytterligare påpeka att de bristande re-

surserna hindrar måluppfyllelsen. Därigenom blir framför allt skogens mångfald, de regionala målprogrammen för skogsbruket, rådgivningen, utbildningen och informationen lidande. Det samma gäller underhållet och utvecklingen av dataadministrationen.

Utskottet anför värdsamt

att statsutskottet bör utarbeta sitt betänkande med hänsyn till det som sägs ovan.

Helsingfors den 8 oktober 1996

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden Timo Kalli /cent, vice ordföranden Kari Rajamäki /sd samt medlemmarna Raimo Holopainen /sd, Annikki Koistinen /cent, Armas

Komi /cent, Jari Koskinen /saml, Tero Mölsä /cent, Tuija Nurmi /saml, Tauno Pehkonen /fkf, Erkki Pulliainen /gröna, Eila Rimmi /vänst och Janne Viitamies /sd.
